

Premiepensionen

Nyspararna 2010

PENSIONS
MYNDIGHETEN

*Premiepensionen – Nyspararna 2010
Pensionsutveckling 2010-11-03*

*Författare: Bengt Norrby
Kontakt: bengt.norrby@pensionsmyndigheten.se*

Sammanfattning

I december 2009 överfördes pensionsmedlen motsvarande de pensionsrätter som nya pensionsspararna tjänade in under 2008 från Riksgälden till Pensionsmyndigheten. De nya pensionsspararna som inte gjorde ett aktivt fondval innan den 4 juni 2010 fick därefter sina pensionsmedel placerade i AP7 Såfa.

178 500 nya pensionssparare

Antal nysparare 2010 var 178 541 (183 059)¹ personer och de flesta tjänade in sina första pensionsrätter under 2008. Den genomsnittliga åldern bland nyspararna var 25,5 år och 69 (72) procent av nyspararna var under 25 år och. De manliga nyspararna var något fler än kvinnorna och utgjorde 52,7 (53,6) procent av nyspararna.

274 miljoner kronor placerades totalt varav 268 miljoner kronor placerades i AP7 Såfa².

Totalt placerades drygt 274 miljoner kronor, varav 268 miljoner kronor placerades i AP7 Såfa och 5,3 miljoner kronor blev placerade i fonder som nyspararna hade valt själva. I genomsnitt hade nyspararna 1 528 kronor att placera. Det totala kapitalet i premiepensionssystemet uppgick vid årsskiftet 2009/2010 till 340 mdkr.

1,6 procent gjorde ett aktivt val

Aktiviteten bland nyspararna är fortsatt låg mätt som andel nysparare som väljer en egen portfölj. Endast 1,6 (1,6) procent gjorde ett eget val, vilket motsvarar 2 801 personer.

Ökad andel i aktiefonder

Tillgångsallokeringen på aggregerad nivå visar att de aktiva placerar 85 (72) procent av sina pensionsmedel i aktier och 15 (28) procent i räntor. Genom att öka andelen aktiefonder har därmed nyspararna 2010 valt en mer offensiv strategi jämfört med nyspararna 2009.

Ökad risk i fonderna har medfört ökad portföljrisk

Den ökade risken i fonderna bidrar också till att öka risken i portföljerna. I genomsnitt ökade risken i fonderna med 3 procentenheter under perioden 31 maj 2009 – 31 maj 2010. Orsaken till den ökade risken i fonderna är en följd av den ökade volatiliteten på finansmarknaderna de senaste åren.

¹ Siffror inom parentes anger motsvarande uppgift från föregående rapport, Nyspararna 2009

² AP7 Såfa ersatte Premiesparfonden i maj 2010

Genomsnittlig portfölj håller tre fonder

De aktiva nyspararna valde i genomsnitt att placera sina pensionsmedel i 3 fonder. Jämfört med 2009 är förändringen i antalet fonder i portföljen marginell.

Värdeutveckling och kostnad påverkar fondval

Slutligen visar årets analys att nyspararna, liksom tidigare årskullar, verkar ta viss hänsyn till den information som finns tillgänglig om fonderna. Den slutsatsen kan man dra av att de mest valda fonderna, i flera fall, har en relativt hög värdeutveckling inom sin kategori samt att några av fonderna har en relativt låg kostnad inom kategorin.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Ordlista	6
1 Inledning	7
2 Nyspararna 2010	8
2.1 Allmän beskrivning av nyspararna	8
2.2 Intjänande och placerade pensionsrätter	11
3 Aktiva nysparare	13
3.1 Strategiska tillgångsallokeringen bland aktiva val	14
3.2 Risknivå i portföljen	18
3.3 Fond- och förvaltarvalet	19
Bilaga 1	22
Beskrivning av data	22
Bilaga 2	23
Övergripande fakta om premiepensionssystemet.....	23

Ordlista

Här följer en sammanställning av viktiga begrepp som används i rapporten.

Aktivt val: Att vid något tillfälle, vid inträdet eller senare, ha gjort ett eget fondval.

Egen vald portfölj: En sammansättning av värdepappersfonder vald av pensionsspararen eller pensionären.

Fondbyte: Ett fondbyte är en förändring av fondportföljens sammansättning med avseende på fonder eller fondernas andel i portföljen.

Fondtorg: Valbara fonder anslutna till premiepensionssystemet³.

Inträdesår: I rapporten är inträdesåret det år en person för första gången får information om möjligheten att välja fonder inom premiepensionssystemet.

Pensionssparare: En person som har premiepensionsmedel placerade i egen vald portfölj eller i Ap7 Såfa och som ännu inte påbörjat uttag av premiepensionen.

Pension: Löneförmån efter avgång eller till efterlevande (SAOL)

Pensionsrätt: Det belopp som årligen sätts av till den allmänna pensionen.

Pensionär: I premiepensionssystemet; en person som tar ut premiepension. Den som en gång har börjat ta ut premiepensionen men som upphört med dessa uttag, betraktas fortfarande som pensionär. En person som parallellt med uttagen fortsätter tjäna in nya pensionsrätter ses också som pensionär.

Portfölj: I premiepensionssystemet; en sammansättning av värdepappersfonder.

Portföljval: Val av värdepappersfonder som ska ingå i portföljen.

Premiepension: Premiepensionen är en del av den allmänna inkomstgrundade pensionen och är en försäkring mot inkomstbortfall när den försäkrade av åldersskäl eller inte längre kan eller vill förvärvsarbeta. Premien, eller avgiften till försäkringen, är en del av det belopp som årligen sätts av till den allmänna pensionen

Återbalansera: Justera sammansättningen av fonder i portföljen så att den ursprungliga, eller valda, risknivån bibehålls. I rapporten ses återbalansering av portföljen som att fondbyten görs.

---

³ De statliga portföljalternativen som administreras av Sjunde AP-fonden räknas inte till fondtorget.

1 Inledning

Varje år tillkommer personer som har tjänat in sina första pensionsrätter till Premiepensionssystemet. Nyspararna 2010 är i det flesta fall unga personer som tjänade in sina första pensionsrätter under år 2008. Antalet nya pensionssparare 2010 var 178 541 och det är 4 518 personer färre jämfört med 2009. Samtliga har i samband med utskicket av det orange kuvertet fått en folder med en beskrivning av hur de kan gå tillväga för att göra ett eget fondval. De nysparare som inte hade gjort ett eget fondval fram till den 4 juni 2010 fick därefter sina pensionsmedel automatiskt placerade i AP7 Såfa. Alla med intjänade pensionsrätter har dock inte kunnat välja inom den avsatta tiden. Det beror dels på att vissa gjort fel i ansökan, dels på att en del individer tillkom senare i systemet på grund av att de fått ändrade pensionsrätter. Därutöver finns det 65 individer som har avlidit under årets första månader.

Syftet med denna rapport är att beskriva nyspararnas val och huruvida de följer den trend av låg aktivitet och försiktighet som har kunnat konstateras bland nyspararna under de senaste åren.

I denna rapport analyseras valen för de 178 467 personer som har kunnat göra sina val och som har en fondvalsprofil. Analys av pensionsrätter inkluderar inte de 197 individer som har haft fler års intjänande att placera.

2 Nyspararna 2010

2.1 Allmän beskrivning av nyspararna

Nedan följer en allmän beskrivning av nyspararnas fördelning efter demografiska faktorer.

Antal nysparare var 178 541, varav 94 109 var män och 84 432 var kvinnor. Männen var något fler än kvinnorna och utgjorde 52,7 (53,6) procent av nyspararna. Det är en viss överrepresentation i jämförelse med hela kollektivet av pensionssparare där männen utgör 51 procent och kvinnorna 49 procent.

71,8 procent av nyspararna i födda i Sverige, 1,6 procent är födda i Norden exklusive Sverige och resterande 26,6 procent är födda i övriga världen. De flesta utlandsfödda kommer från Irak, Polen och Thailand. Från Irak kommer 6 856 personer och från Polen och Thailand kommer 4 124 respektive 1 847 personer.

Nyspararna är till största delen personer under 25 år och de utgör 69 (72) procent. 23 (21) procent är mellan 25 och 40 år och resterande 8 (7) procent är äldre än 40 år. Den genomsnittliga åldern hos nyspararna 2010 är 25,5 år, att jämföra med nyspararna 2009 som hade en genomsnittsålder på 25,0 år. Det har alltså skett en förskjutning mot en något högre genomsnittsålder. Nysparare födda i Sverige hade en genomsnittsålder på 22,8 år medan nysparare födda utomlands hade en genomsnittsålder på 31,9 år. Att nysparare födda utomlands har en högre genomsnittsålder förklaras delvis med att en stor del av dem är invandrare som har kommit till Sverige i vuxen ålder. Män har också något högre genomsnittsålder jämfört med kvinnor, 26,2 år respektive 24,7 år.

Även hos nysparare födda i Sverige finns det en klar skillnad i ålder mellan kvinnor och män. Kvinnornas genomsnittliga ålder är 21,9 år och männens genomsnittsålder är 23,7 år.

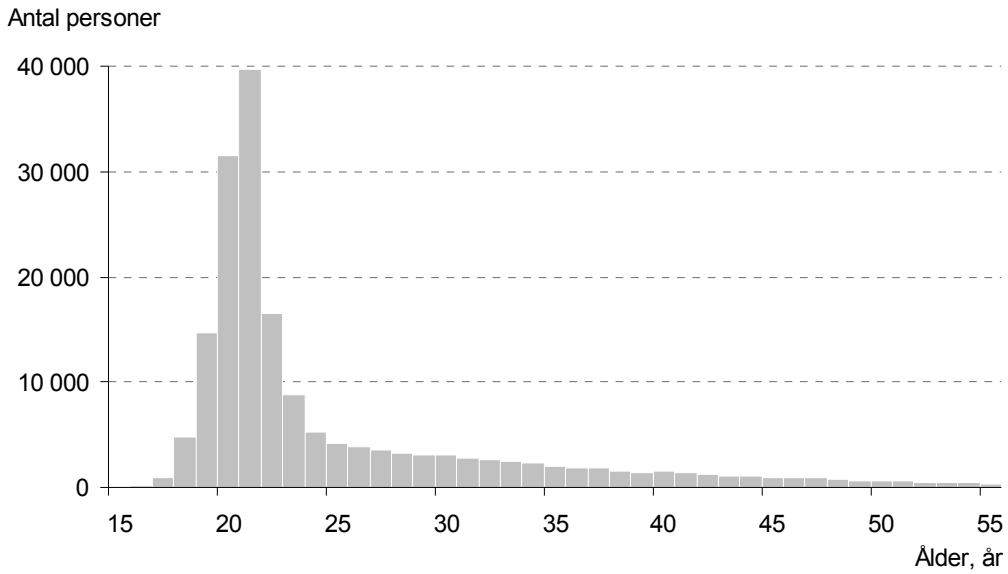
Den yngsta nyspararen var under intjänandeåret 2008 tre år och den äldsta var 70 år.

Diagram1 visar fördelning av nyspararna fördelat på ålder. Av diagrammet framgår att de flesta nyspararna finns i intervallet 19 – 24 år.

Diagram 1

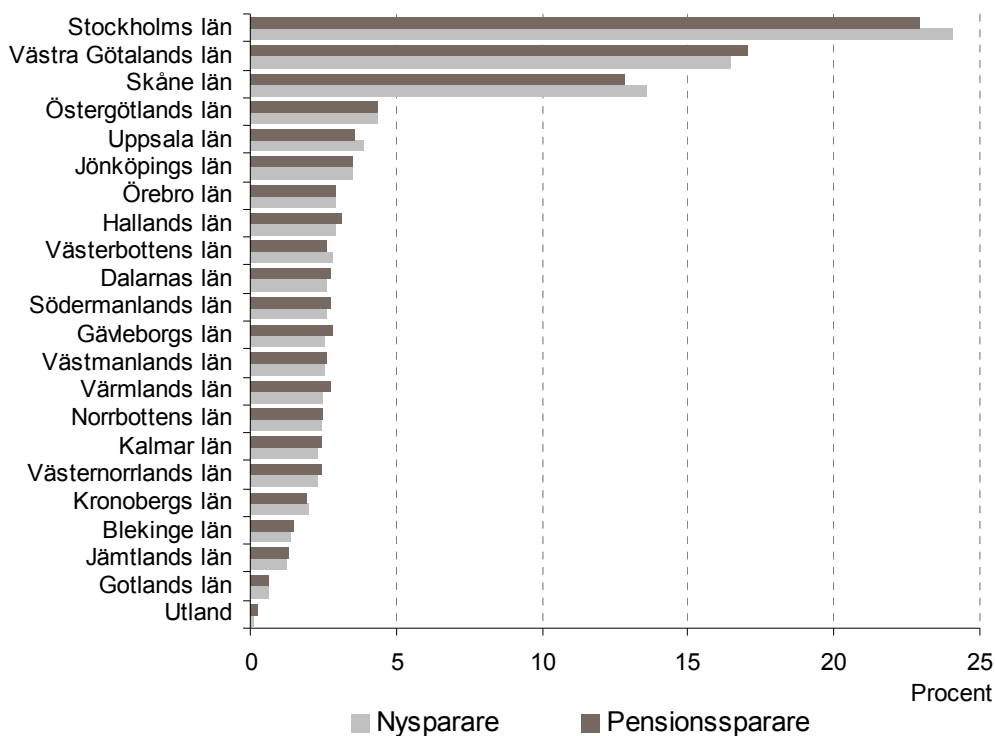
Fördelning av nysparare år 2010 per ålder

I diagram 2 visas fördelningen av nyspararna 2010 i jämförelse med hur fördelningen av hela kollektivet pensionssparare såg ut vid utgången av år 2009. Diagrammet är sorterat fallande efter andel nysparare. Det framgår, inte helt oväntat, att de flesta nyspararna finns i de tre storstadsregionerna. Av diagrammet kan man också utläsa att nyspararnas andel i förhållande till pensionsspararkollektivet andel är större i exempelvis Stockholms, Skåne, Uppsala och Västerbottens län. Förhållandet är det motsatta i till exempel Västra Götalands, Värmlands, Dalarnas och Kalmar län. Där är nyspararnas andel mindre än pensionsspararkollektivets andel.

Diagram 2

Fördelning av nysparare 2010 jämfört med hela pensionsspararkollektivet per län

2.2 Intjänande och placerade pensionsrätter

Maximal pensionsgrundande inkomst för år 2008 var 360 000 (344 250) kronor. Det innebär att maximal intjänad pensionsrätt var 9 000 (8 607) kronor. Nyspararna hade i genomsnitt 1 528 (1 530) kronor inklusive ränta att placera och den högsta pensionsrätten inklusive ränta var 9 341 (11 130) kronor⁴.

1 229 (1 274) av nyspararna hade maximalt belopp att placera och männen hade i genomsnitt 426 (410) kronor mer än kvinnorna. Personer i åldern 40–49 (50–59) år hade i genomsnitt 2 411 (2 448) kronor att placera och därmed hade de högst pensionsrätter. De aktiva hade i genomsnitt 379 (346) kronor mer i pensionsrätt än dem som fick sina medel placerade i AP7 Såfa.

Tabell 1

Genomsnittlig pensionsrätt inklusive ränta, kronor

	Alla		Egen vald portfölj		AP7 Såfa	
	2 010	2 009	2 010	2 009	2 010	2 009
Alla	1 528	1 530	1 901	1 870	1 522	1 524
Kön						
Kvinnor	1 303	1 310	1 653	1 626	1 298	1 306
Män	1 729	1 720	2 086	2 040	1 723	1 715
Ålder						
-24	1 199	1 262	1 445	1 541	1 195	1 257
25-29	2 010	1 975	2 628	2 705	2 000	1 964
30-39	2 403	2 358	3 572	3 328	2 387	2 345
40-49	2 411	2 380	3 444	3 376	2 399	2 366
50-59	2 237	2 448	3 598	2 157	2 226	2 249
60-	1 656	1 447	1 917	1 064	1 654	1 451

⁴ Bland de nytillkomna fanns 197 (233) personer som hade flera års intjänade pensionsrätter och inkluderas inte i beräkningen av genomsnittlig pensionsrätt. Beloppen som placeras för deras räkning skiljer sig från en genomsnittlig ung nytillkommen. Deras genomsnittliga belopp att placera var 6 347 (3 261) kronor och som mest fanns en individ med 93 214 (27 708) kronor att placera.

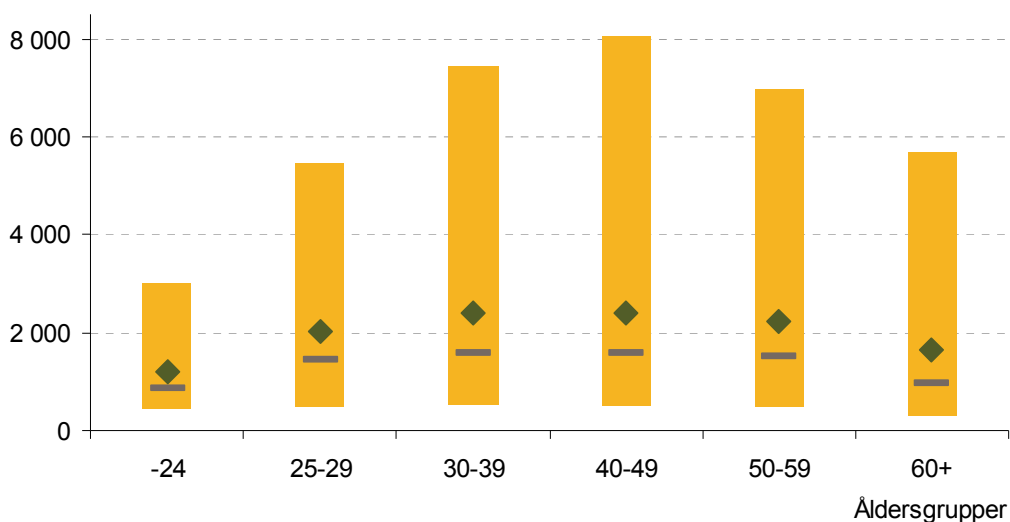
Ett annat sätt att illustrera spridningen av pensionsrätterna visas i diagram 3. Staplarna i diagrammet beskriver 5:e respektive 95:e percentilen. Det innebär att 90 procent av observationerna i varje åldersgrupp finns med. Kvadraten i staplarna markerar den genomsnittliga pensionsrätten och tvärstrecket markerar medianen. Det framgår att den genomsnittliga pensionsrätten är något högre än medianen i respektive åldersgrupp och det beror på en positivt skev fördelning av pensionsrätterna. Det innebär att dem med låga pensionsrätter är fler jämfört med dem som har höga pensionsrätter.

Av diagrammet framgår också att spridningen är högst i åldersgruppen 40 – 49 år. 69 procent av nyspararna är personer yngre än 25 år och bland dessa har 90 procent en pensionsrätt som varierar mellan 450 och 3 015 kronor.

Diagram 3

Spridning i pensionsrätter för nyspararna år 2010 per åldersgrupp

Kronor

Anmärkning: Staplarna anger spridningen i pensionsrätter i intervallet 5 – 95 percentilen. Kvadraten och det vertikala strecket anger pensionsrätterna som medelvärde resp. medianvärde.

3 Aktiva nysparare

Nedan beskrivs de som gjort ett aktivt val. Fram till den 4 juni hade 2801 personer gjort ett eget fondval. De som inte hade gjorde något val fick därefter sina pensionsmedel placerade i AP7 Såfa. Jämfört med föregående års nysparare har ingen nämnvärd förändring i aktiviteten kunnat noteras. Om aktiviteten mäts som andel nysparare som väljer en egen portfölj så är aktiviteten i stort densamma som föregående år. Det innebär att cirka 1,6 procent av nyspararna valde att placera sina medel i en egen fondportfölj.

Av tabell 2 kan man utläsa att aktiviteten är något högre hos män än hos kvinnor. Man kan också utläsa att aktiviteten bland 2010 års nysparare är högst i den yngsta åldersgruppen. Nysparare i den yngsta åldersgruppen var mest aktiva även 2009.

Tabell 2

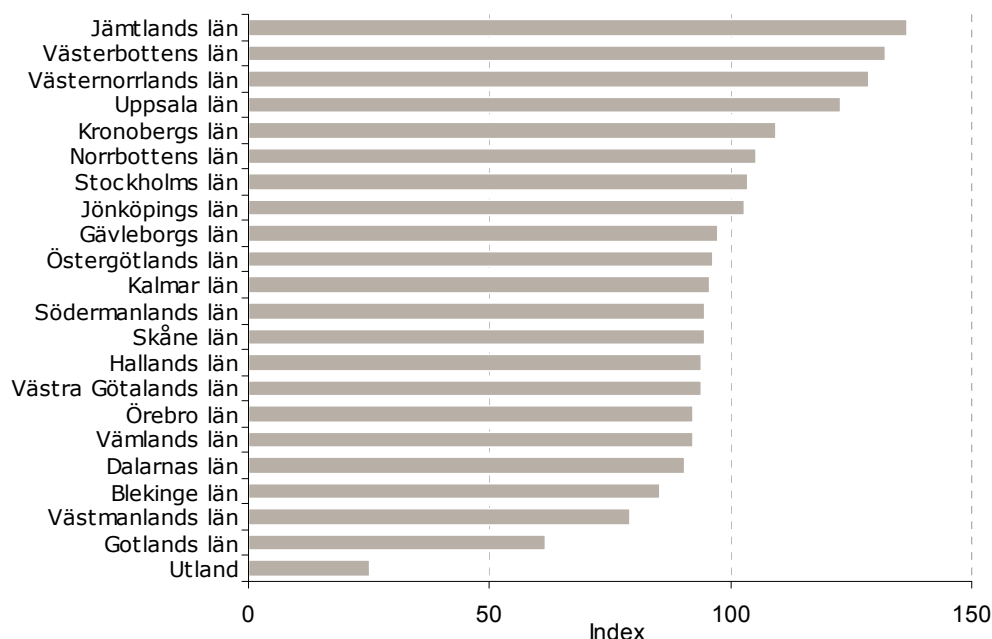
Antal och andel aktiva nysparare med egen vald portfölj

	Antal med egen vald portfölj		Andel med egen vald portfölj	
	2010	2009	2010	2009
Alla	2801	2997	1,6	1,6
Kön				
Kvinnor	1160	1247	1,4	1,5
Män	1641	1750	1,7	1,8
Ålder				
-24	2067	2363	1,7	1,8
25-29	287	242	1,6	1,4
30-39	295	256	1,3	1,2
40-49	112	107	1,1	1,2
50-59	31	28	0,7	0,7
60-	9	1	0,6	0,1

Diagram 4 är sorterad i fallande ordning där länen med den relativt högsta andelen aktiva nysparare ligger högst upp. De mest aktiva nyspararna finns i Jämtlands, Västerbottens och Västernorrlands län medan nysparare med lägst aktivitet återfinns i Gotlands län. Även i pensionsspararkollektivet som helhet är aktiviteten högst i Jämtlands län⁵.

Diagram 4

Andel nysparare om valde egen portfölj i förhållande till nyspararna bosatta i respektive län

3.1 Strategiska tillgångsallokeringen bland aktiva val

Valet av fördelning mellan aktiefonder och räntefonder är det som i normala fall kommer att bidra mest till portföljens värdeutveckling och risk. Fördelningen mellan aktiefonder och räntefonder brukar också kallas för portföljens strategiska tillgångsallokering. Hos 2010 års nysparare kan man notera en klar förskjutning mot högre risk i form av en större andel aktiefonder vid en jämförelse med 2009 års nysparare.

Tabell 3 visar den strategiska tillgångsallokeringen på aggregerad nivå per nyspararkull från år 2000 till år 2010. I tidigare analyser gjorda av PPM har det konstaterats att år 2003 gick aktieandelen ner från 90 till 70 procent⁶. Nyspararna år 2006 och 2007 bröt den trenden genom att de aktiva ökade aktieandelen till 87 procent. Nyspararna 2008 och 2009 sänkte åter risken i sina portföljer genom att minska andelen aktier.

⁵ Premiepensionen – pensionsspararna och pensionärerna 2009

⁶ Nyspararnas val år 2005

De aktiva nyspararna 2010 har valt att placera drygt 85 procent av sina pensionsrätter i aktiefonder och 15 procent i räntfonder. En förklaring till den mer offensiva strategin bland 2010 års nysparare är förmodligen vändningen på de finansiella marknaderna i början på 2009 och som sedan har hållit i sig. Möjligen har den positiva utvecklingen på kapitalmarknaderna påverkat nyspararna att välja mer offensiva placeringar med avseende på risk.

Även nysparare som har fått sina pensionsmedel placerade i AP7 Såfa har fått en avsevärt högre risk i sina placeringar jämfört med tidigare år. För de nysparare som är yngre än 56 år är hela kapitalet placerat i AP7 Aktiefond. AP7 Aktiefond är en global aktiefond som till 100 procent placerar i aktier varav ungefär två procent av kapitalet i fonden är placerat på den svenska aktiemarknaden. Genom att använda olika finansiella instrument kan fonden nå en exponering mot de globala aktiemarknaderna som motsvarar 150 procent av fondens kapital. Det medför även att fondens risk ökar. Sjunde AP-fonden uppger själva att risken kan komma att ligga i nivå med en fond som endast investerar på den svenska aktiemarknaden.

Tabell 3

Genomsnittlig tillgångsallokering bland nysparare, procent

År	Svenska aktier	Globala aktier	Summa aktier	Svenska räntor	Utländska räntor	Summa räntor
2000	34	58	92	7	1	8
2001	31	57	88	10	2	12
2002	28	59	87	8	5	13
2003	21	48	69	21	10	31
2004	22	52	74	21	5	26
2005	24	47	70	23	7	30
2006	21	60	87	11	2	13
2007	30	62	92	7	2	8

Aktier

År	Svenska aktier	Utländska aktier	Tillväxtaktier	Summa aktier
2008	18	34	25	77
2009	20	36	15	72
2010	24	33	29	85

Räntor

År	Svenska räntor	Utländska räntor	Alternativa placeringar	Summa räntor + alt. placeringar
2008	19	4	1	23
2009	22	6	0,3	28
2010	12	3	0,1	15

Diagram 5 visar fördelningen av de aktiva nyspararna efter andel aktier i portföljen. Av figuren framgår det att nyspararna 2010 har valt en hög andel aktier i sina portföljer. Ungefär hälften av nyspararna har valt att placera mer än 90 procent av sitt kapital i aktier. Föregående år valde knappt en tredjedel av nyspararna att placera 90 procent eller mer av sina pensionsmedel i aktiefonder. Det har alltså skett en klar förskjutning mot högre risk. Andelen som väljer att placera hela sitt kapital i räntepapper har också minskat avsevärt jämfört med 2009. Endast omkring två procent av kapitalet är placerat i räntefonder. Motsvarande andel förra året var 7 procent.

Diagram 5

Tillgångsallokering på individnivå för aktiva nysparare efter kön, procent

Procent

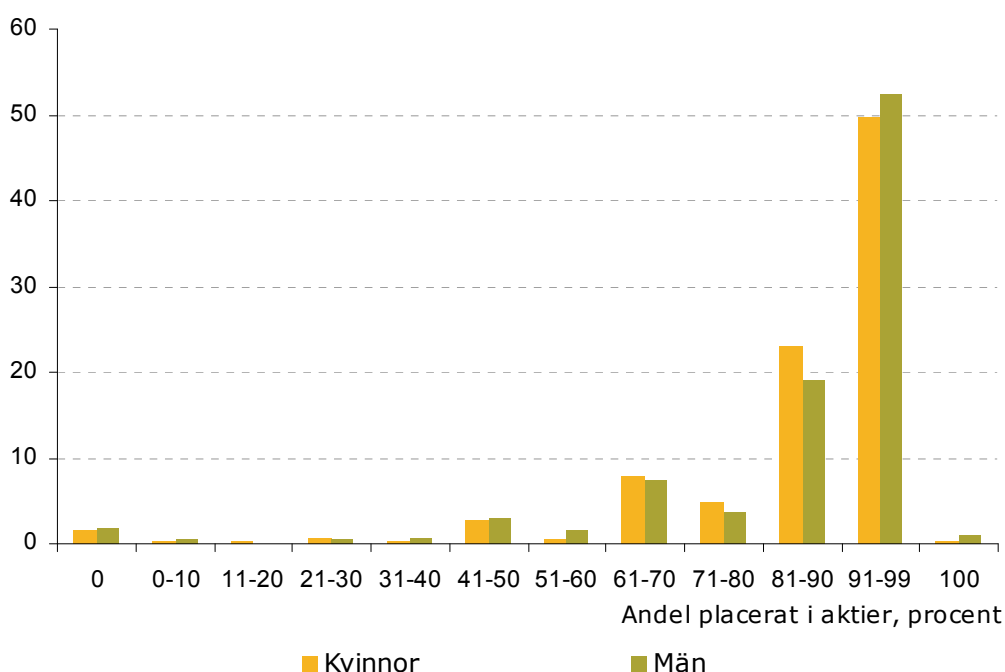

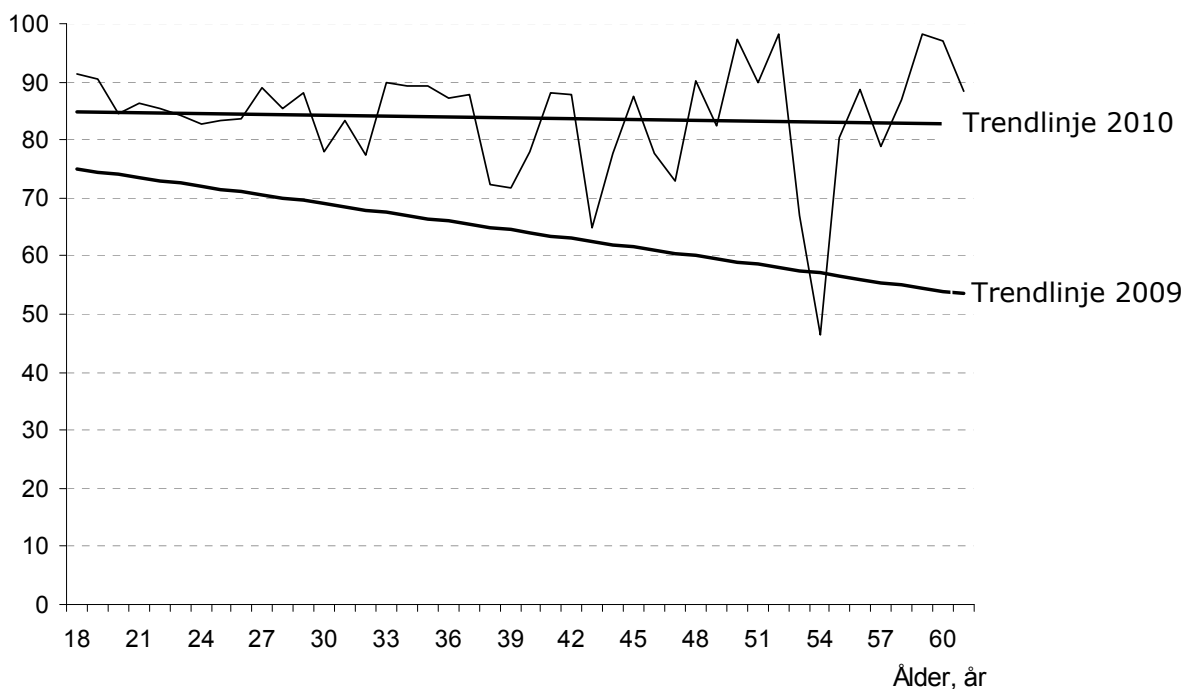

Diagram 6 illustrerar aktieandelen i portföljen per ålder. Eftersom antalet individer i de äldre årskullarna är få, varierar kurvan kraftig mellan åren i de högre åldrarna. Trendlinjen för 2010 visar att det finns en svag trend nedåt ju äldre nyspararna är. Det indikerar att yngre personer väljer att i högre grad placera en större del av kapitalet i aktier jämfört med äldre. I diagrammet är också motsvarande trendlinje för 2009 inlagd. Trenden för 2009 visar att de äldre nyspararna valde betydligt lägre risk jämfört med de äldre nyspararna i år. Diagrammet visar också att risknivån överlag var lägre 2009.

Diagram 6

Tillgångsallokering på individnivå för aktiva nysparare efter ålder, procent

Andel aktier

3.2 Risknivå i portföljen

Risken i en portfölj är ett mått på hur mycket värdet i portföljen varierar. Måttet som används när man anger risk är standardavvikelse. Ett lågt värde t.ex. 2 anger att portföljens risk är låg och indikerar att portföljen håller en stor del räntefonder. Ett högt värde, exempelvis 25 indikerar att portföljen håller en stor del aktiefonder.

Tidigare analyser som gjordes av PPM visar att de allra flesta pensionssparare väljer en portfölj med en så kallad medelrisk⁷. För år 2010 är den genomsnittliga risken i de aktivas portföljer 25,3 (18,3). Enligt Pensionsmyndighetens kategorisering av risk, se tabell 4, så motsvarar det *mycket hög risk*⁸. 93 procent av årets nysparare hade sina pensionsmedel placerade i en högriskportfölj eller högre. Endast 7 procent har sina medel placerade i medelrisk eller lägre. Det har alltså skett en betydande förskjutning mot högre risk jämfört med de två föregående åren. Orsaken till denna förskjutning mot högre risk beror till stor del på att en större del av pensionsmedlen har placerats aktiefonder jämfört med 2009 men också på att risken i fonderna har ökat. Under perioden 31 maj 2009 – 31 maj 2010 ökade risken i fonderna på fondtorget med i genomsnitt 3 procentenheter.

Diagram 7 visar att män hade relativt sett en högre representation bland dem med *mycket hög risk* i portföljen medan kvinnorna relativt sett var mer representerade bland dem med *hög risk* i portföljen. Det överensstämmer med mönstret som har varit tidigare år i så motto att kvinnor i större utsträckning än män väljer portföljer med lägre risk, medan män i större utsträckning har varit benägna att ta högre risk.

Utbudet av fonderna per riskkategori visar att största utbudet av fonder finns inom riskkategorierna *hög risk* och *mycket hög risk* vilket de aktiva valen speglar tämligen väl.

Tabell 4

Pensionsmyndighetens kategorisering av risk

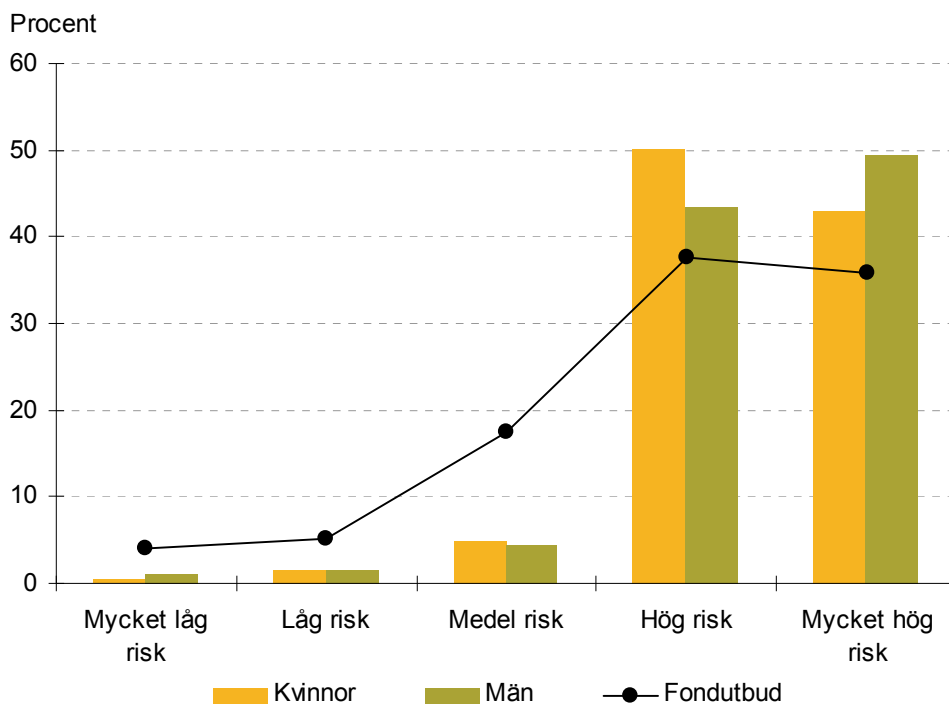
- 0 - 2 **mycket låg risk**
- 3 - 7 **låg risk**
- 8 - 15 **medelrisk**
- 16 - 24 **hög risk**
- 25 eller mer, **mycket hög risk**

⁷ Risken i portföljen beräknas som den sammanvägda variansen i de fonder som ingår i portföljen för att sedan räknas om till standardavvikelser. I beräkningen tas således ingen hänsyn till samvariationen mellan fonder och tenderar därför att underskatta risken.

⁸ Beräkningen baseras på uppgifter från 2 449 individer som har en portfölj vars samtliga fonder har uppgift om risk. Resterande 352 aktiva har portföljer som innehåller fonder som saknar uppgift om risk.

Diagram 7

Andel nysparare per riskkategori i portföljen samt fördelning av fondutbudet per riskkategori, procent

3.3 Fond- och förvaltarvalet

Det sammanlagda beloppet som har placerats var 273 543 980 kronor varav 268 240 011 kronor (98 %) placerades i AP7 Såfa, och 5 303 969 kronor (2 %) placerades i andra fonder som hade valts aktivt. Därutöver fanns ytterligare 121 550 kronor i pensionsrätter som vid datauttaget inte hade placerats. Av dessa utgjorde 91 102 kronor pensionsrätter som tillhörde de 65 personer som hade avlidit sedan årsskiftet.

Antalet fonder uppgick till 784 (783) varav 507 (474) blev valda. De aktiva nyspararna valde i genomsnitt 3,0 fonder. Det är en marginell minskning med 0,2 procentenheter jämfört med föregående år.

Till det kommer de fyra valbara portföljerna som ingår i statens förvaltningsalternativ och som administreras av Sjunde AP-fonden.

Diagram 8

Andel nysparare per antal valda fonder i portföljen, procent

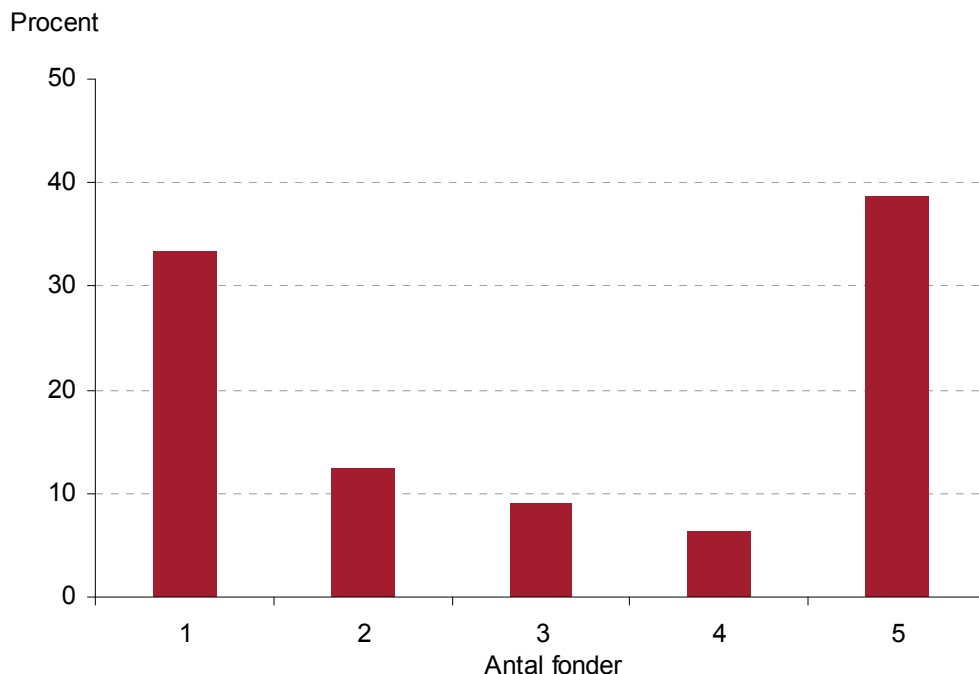

Diagram 8 visar att de flesta väljer fem fonder i sin portfölj men en nästan lika stor del väljer att bara ha en fond i sin portfölj. Knappt 40 procent av årets nysparare väljer att ha fem fonder i portföljen. Jämfört med år 2009 är det 2 procentenheter färre som väljer fem fonder 2010. Jämfört med 2008 är det däremot en betydande skillnad. 2008 valde endast 11 procent av nyspararna att placera sina pensionsmedel i en portfölj med fem fonder.

Tabell 5 visar de tio fonder som det placerades mest kapital i och där AP7 Såfa är den fond som det placerades avgjort mest pengar i. I stort stämmer listan över fonder med mest placerat kapital överens med listan över mest valda fonder. Fonden East Capital Ryslandfonden är den enda fonden som är med på listan av de 10 mest valda fonderna men hamnar på plats 11 när det gäller placerat kapital. På motsvarande sätt är fonden Nordea Generationsfond 1985-89 en av de 10 med mest placerat kapital men fonden är inte en av de 10 mest valda fonderna.

Sammantaget placerades pensionsrätter för 175 169 (179 972) nysparare i AP7 Såfa och 2 801 (2 997) nysparare som gjorde ett aktivt val fick sina pensionsrätter placerade i 507 (474) olika fonder. De 9 fonder med mest kapital inom den aktiva gruppen står för cirka 44 (57) procent av de aktiva valen.

52 nysparare valde att placera sina pensionsmedel i någon av de statliga portföljerna AP7 Försiktig, AP7 Balanserad eller AP7 Offensiv. Flest nysparare, 30 personer, valde AP7 Offensiv, 14 valde AP7 Balanserad och 8 personer valde fonden med lägst risk, AP7 Försiktig. Eftersom det var så få personer som valde någon av de statliga

portföljalternativen är det svårt att dra några slutsatser. Man kan i alla fall konstatera att de som valde AP7 Offensiv hade den genomsnittligt lägsta åldern och de genomsnittligt lägsta pensionsrätterna.

I tabell 4 är fonderna med mest placerat kapital också rankade avkastningsmässigt och kostnadsmässigt. I tabellens sjätte kolumn anges fondernas ranking efter avkastning under åren 2005-2009, inom fondernas respektive kategorier. Det framgår av tabellen att dessa fonder är relativt högt rankade inom sina kategorier. Det verkar som att individerna rangordnar fonderna inom sin kategori och väljer de fonder som historiskt sett visat den bästa relativa avkastningen. En rangordning efter fondernas avgift tycks visa att individerna till viss del också väljer fonder som relativt sett har låga avgifter inom kategorin.

Tabell 5

Fonder med högsta andel kapital bland nysparare 2010

	2010	Kategori	Placerat belopp, kronor	Rankning avkastning totalt, 2005-2009	Rankning avkastning totalt inom respektive kategori	Kostnad inom respektive kategori
1 (1)	AP7 Såfa ⁹	Global	268 240 011	i.u.	i.u.	1 av 81
2 (2)	Swedbank Robur Sverigefond MEGA	Sverige	365 953	112 av 619	8 av 43	7 av 43
3 (3)	Swedbank Robur Räntefond Pension	Sverige lång	275 714	281 av 619	8 av 28	10 av 28
4 (Ny)	SKAGEN Kon-Tiki	Nya marknader	226 955	14 av 619	1 av 32	17 av 32
5 (6)	First State Asia Pacific Leaders Fund	Asien och Fjärran östern	221 231	39 av 619	9 av 46	14 av 46
6 (Ny)	SPP Aktieindexfond Europa	Europa/Euroland index	170 856	419 av 619	1 av 6	1 av 6
7 (4)	Aberdeen Global - American Equity Fund	Nordamerika och USA	167 350	497 av 619	14 av 34	20 av 34
8 (10)	Nordea Generationsfond 1985-89	Pension om mer än 20 år	135 801	i.u.	i.u.	15 av 21
9 (Ny)	SKAGEN Global	Global	127 045	98 av 619	2 av 81	40 av 81
10 (9)	Swedbank Robur Rysslandsfond	Ryssland	110 599	35 av 619	3 av 11	1 av 11

En ytterligare jämförelse med förra årets val visar att förutom AP7 Såfa som är den mest valda fonden båda åren så återkommer även sex fonder i år. Dessa är Swedbank Robur Sverigefond MEGA, Swedbank Robur Räntefond Pension, Swedbank Robur Rysslandsfond, Aberdeen Global – American Equity Fund, Nordea Generationsfond 1985-89 och First State Asia Pasific Leaders Fund.

⁹ Ersatta Premiesparfonden 2010.

Bilaga 1

Beskrivning av data

Denna rapport baseras främst på data som genererats från Pensionsmyndighetens databaser Pluto och FIDB men även på data från Försäkringskassans datalager STORE. Pluto innehåller individspecifik information om pensionsspararnas och pensionärernas pensionsrätter samt premiepensionsportfölj, inklusive de transaktioner och den handel som sker med fonder. FIDB innehåller information om de fonder som ingår i premiepensionssystemet, exempelvis standardavvikelser (risk), avkastning, förvaltningsavgift, fondens namn och typ. STORE kompletterar data med utbildningsnivå, boendelän samt födelse land.

Dataunderlaget av rapporten Nyspararna 2010 utgörs av samtliga individer som kom in i premiepensionssystemet 2009.

Bilaga 2

Övergripande fakta om premiepensionssystemet

Alla som har arbetsrelaterad inkomst och betalar skatt i Sverige tjänar in till den allmänna ålderspensionen. Ålderspensionen består av inkomstpension, premiepension och garantipension. Garantipensionen är ett grundskydd och är till för dem som inte tjänat in tillräckligt med inkomst- och premiepension. Inkomst- och premiepensionen bygger på livsinkomstprincipen och baseras på den årliga pensionsrätten som motsvarar 18,5 procent av pensionsunderlaget. Pensionsunderlaget är summan av den pensionsgrundande inkomsten och eventuella pensionsgrundande belopp. Oavsett hur stora inkomsterna har varit i verkligheten kan pensionsunderlaget inte bli högre än 7,5 inkomstbasbelopp¹⁰.

Av pensionsrätten går 16 procentenheter till inkomstpensionen och 2,5 procentenheter till premiepensionen. Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem där pensionsavgiften slussas direkt vidare till dem som är pensionärer¹¹. Den delen av avgiften som går till premiepensionssystemet öronmärks för pensionsspararen och spararen väljer själv i vilka fonder medlen ska placeras.

Preliminära premiepensionsrätter kommer kontinuerligt in till Pensionsmyndigheten som förvaltar dessa medel fram till dess att pensionsrätterna är fastställda. När pensionsrätterna är fastställda förs premiepensionspengarna över till pensionsspararnas premiesparkonton. De pensionssparare som själva vill sätta samman en portfölj av fonder kan göra det genom att välja fonder på det s.k. fondtorg som utgörs av alla de fonder som anslutits till premiepensionssystemet. Pensionsspararen får då själv välja fördelning mellan olika tillgångsslag, fonder och förvaltare. Pensionsspararen kan välja att placera sina medel i upp till fem olika fonder. När spararen byter fonder påförs ingen bytesavgift. Däremot tar fondbolagen vanligen ut en förvaltningsavgift. Om en ny pensionssparare inte anmäler något val av fond placeras pensionspengarna i AP7 Såfa, tidigare Premiesparfonden. AP7 Såfa är ett s.k. icke- väljaralternativ som finns i premiepensionssystemet och fonden förvaltas av Sjunde AP-fonden.

Hur stor premiepensionen blir beror bland annat på hur mycket som betalats in, värdeutveckling, administrationsavgift, förvaltningskostnader, arvsvinster samt vid vilken ålder pensionsspararen väljer att ta ut sin pension. Premiepensionen får tas ut från och med den månad pensionsspararen fyller 61 år. Under pensionstiden kan premiepensionen fortsättningsvis vara placerad i värdepappersfonder eller i den traditionella försäkringen som Pensionsmyndigheten erbjuder. Pensionen är livsvarig och beräknas med utgångspunkt i tillgodohavandet på premiepensionskontot. För de som har premiepensionsmedlen placerade i fonder fastställer Pensionsmyndigheten varje år ett belopp i kronor som betalas ut månatligen under påföljande kalenderår. Inför utbetalningarna säljer Pensionsmyndigheten av så många fondandelar som behövs för att beloppet skall kunna betalas ut. Om pensionären väljer den traditionella

¹⁰ Inkomstbasbelopp 2008, $7,5 \times 48\,000 = 360\,000$ kronor

¹¹ Pensionsrätten i inkomstfördelningssystemet räknas om varje år med hänsyn till utvecklingen av inkomstindex, arvsvinster och kostnader.

försäkringen bestäms pensionen utifrån värdet på tillgångarna på kontot vid den tidpunkt när Pensionsmyndigheten löser in innehavet. Pensionsmyndigheten tar därigenom över risken för negativa utfall för pensionären. Varje år får alla som betalt in till det allmänna ålderspensionssystemet ett värdebesked genom det orange kuvertet från Pensionsmyndigheten. Beskedet visar tillgodohavandet på kontona för inkomstpension och premiepension. Dessutom ger beskedet en prognos över hur den allmänna ålderspensionen kan komma att se ut den dag man väljer att ta ut den.

Det allmänna ålderspensionssystemet reformerades under 1990-talet och infördes successivt. Det innebär att de som är födda före 1938 omfattas av det tidigare pensionssystemet, medan de som är födda 1954 eller senare enbart berörs av det nya systemet. De som är födda 1938–1953 tillhör båda pensionssystemen och omfattas av övergångsregler. Reglerna är utformade så att det tidigare systemet fasas ut medan det reformerade fasas in. Övergångsreglerna är sådana att en person som är född 1938 får 16 tjugondelar av sin pension från det tidigare systemet och 4 tjugondelar från det nya systemet. De motsvarande tjugondelarna för en person född 1953 är 1 respektive 19. Detta innebär att ju senare år personen är född, desto större delar av pensionsinkomsten kommer från det nya pensionssystemet. Det innebär också att för dem som är ålderspensionärer idag utgör premiepensionen en relativt liten del av inkomsten från det allmänna ålderspensionssystemet. Denna andel kommer att vara större för framtida pensionärer.

Så här kan du nå oss om du vill veta mer

www.pensionsmyndigheten.se

Kundservice 0771-776 776

www.pensionsmyndigheten.se